

{ } { }

Bakara Suresi

229

GİT

◀ Bakara / 229 ▶

الطَّلَاقُ مَرَّتَانٍ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ
 بِإِحْسَانٍ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا
 آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ
 اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ
 عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا
 تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ
 الظَّالِمُونَ

Türkçe Transcript

Ettalâku merratân(i)^(s) fe-imsâkun bima'rûfin ev tesrîhun bi-
 ihsân(in)^(k) velâ yahillu lekum en te/huzû mimma âteytumûhunne
 şey-en illâ en yehâfâ ellâ yukîmâ hudûda(A)llâh(i)^(s) fe-in hiftum
 ellâ yukîmâ hudûda(A)llâhi felâ cunâha 'aleyhimâ fimâ-ftedet
 bih(i)^(k) tilke hudûdu(A)llâhi felâ ta'tedûhâ^(c) vemen yete'adde
 hudûda(A)llâhi feulâ-ike humu-zzâlimûn(e)

Abdülbaki Gölpınarlı Meali

Boşamak, iki defa olur. Ondan sonra ya güzellikle kadını tutmak
 gerek, ya hoşlukla bırakmak. Onlara verdiğinizden bir şey almak
 da helal değildir. Fakat erkek ve kadın, Allah sınırlarını
 koruyamayacaklarından korkarlarsa o başka. Siz de onların Allah
 sınırlarını muhafaza edemeyeceklerinden korkarsanız kadının,
 hakkından vazgeçmesinde ikisi için de günah yok. Bunlar,
 Allah'ın tayin ettiği sınırlardır, bunları aşmayın sakın. Kim Tanrı
 sınırlarını aşarsa o ve o çeşit adamlar, zalimin ta kendisi olurlar.

Abdullah-Ahmet Akgül Meali

(Karşılıklı ve geri dönüş imkânlı) **Boşanma iki sefer (geçerli)dir.** (Sonra eşlerinizi) **Ya iyilikle tutmak veya güzellikle bırakmak (gerekir).** Onlara (kadınlara mehir olarak) **verdiğiniz bir şeyi geri almanız size helâl değildir; ancak ikisinin (artık geçinme imkânı kalmayıp) Allah'ın sınırlarını ayakta tutamayacaklarından korkmuş olmaları (durumu hariçtir).** Eğer (karı-koca her) **ikisinin de artık Allah'ın sınırlarını (huzurlu aile hayatını) ayakta tutamayacaklarından korkarsanız, bu durumda (kadının) fidyeye vermesinde (mehir ve nafaka hakkında vazgeçmesinde) ikisi için de günah yoktur.** İşte bunlar, Allah'ın sınırlarıdır; onlara tecavüz etmeyin. Kim Allah'ın sınırlarına tecavüz ederse, onlar zalimlerin ta kendileridir.

Abdullah Parlıyan Meali

Boşanmak iki defa olabilir. Üçüncüsünde evlilik, ya iyilikle devam eder veya güzel bir şekilde sona erdirilir. Boşanmadan sonra kadınlara önceden mehir olarak verdiğiniz birşeyi geri almanız sizin için helal olmaz. Ancak ikisi Allah'ın sınırlarını yani evlilik haklarını koruyamamaktan korkar ve siz de onların bu sınırları koruyup yerine getiremeyeceklerinden endişe ederseniz, kadının serbestliğe kavuşması için mehrinden kocasına bazı şeyler bırakmasında, her iki taraf için de bir günah yoktur. Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır, sakın bunları aşmayınız. Kim Allah'ın koyduğu bu sınırları aşarsa, varlık sebebine aykırı davrananlardan olmuş olur.

Ahmet Tekin Meali

Bir evlilikte geri dönülebilir boşama iki defa mümkündür. Bundan sonra ya iyilikle, hakkaniyetle, İslâmî kurallarla örtüşen örfe uygun şekilde bir daha boşanmamak üzere bir koca eşini nikâhında tutar veya iyilik ve ihsanda bulunarak güzellikle onu salıverir. Boşanma esnasında kadınlara önceden verdiklerinizden bir şey almanız size helâl ve meşrû değildir. Ancak her ikisinin de Allah'ın koyduğu kuralları, yasakları uygulayamamaktan korkmaları hâli müstesnadır. Siz hâkimler, hakemler, idareciler, eğer onların, Allah'ın koyduğu kuralları uygulayamamalarından korkarsanız, kadının nikâh bağından kurtulmak için boşamasına karşılık kocasına, mehir olarak verdiği şeylerin bir kısmını iadesinde, verene de, alana da bir günah, bir vebal yoktur. İşte bu hükümler Allah'ın belirlediği kurallardır. Artık bu kuralları çiğnemeyin. Kimler Allah'ın koyduğu kuralları çiğnemeye kalkarsa, onlar, işte onlar zâlimlerin ta kendileridir.

Ahmet Varol Meali

Boşama iki keredir. Artık bundan sonra ya iyilikle tutmak veya güzellikle bırakmak gerekir. Sizin onlara verdiklerinizden bir şeyi geri almanız helal olmaz. Ancak, Allah'ın sınırlarını gözetememekten korkmaları durumu bunun dışındadır. Eğer o

ikisinin Allah'ın sınırlarını gözetemeyeceklerinden korkarsanız (bilin ki), kadının kendi hakkının bir kısmından vazgeçmesinde onlar için herhangi bir günah yoktur. [48] Bunlar Allah'ın sınırlarıdır, onları aşmayın. Kimler Allah'ın sınırlarını aşarlarsa işte onlar zalimlerdir.

229. Tirmizi'nin Hakim'in ve daha başkalarının Hz. Aişe (r.a.)'den rivayet ettiklerine göre cahiliye döneminde bir adam karısını istediği kadar boşayabiliyor ve iddeti dolmadan yeniden nikâhlayıp tekrar boşuyordu ve böylece kadının kendinden tamamen boş olup bir başkasıyla evlenmesine fırsat vermiyordu. Bu tarzda bir adam karısını yüz kere hatta daha fazla boşayabiliyordu. Hatta bir adam karısına: "Vallahi seni kesin bir şekilde benden ayrılacağın bir boşama ile boşamayacağım. Bununla birlikte asla kendime de almayacağım" dedi. Kadın: "Bu nasıl olacak?" diye sordu. Adam da: "Seni boşarım, tam iddetin dolacağı sırada geri alırım" cevabını verdi. Bunun üzerine kadın Resulullah (a.s.)'a giderek bunu ona bildirdi. Resulullah (a.s.) önce sustu, sonra bu ayeti kerime indirildi.

48. Yani aralarında geçimsizlik varsa ve bu yüzden yahut bir başka sebepten dolayı Allah'ın ölçülerine uyamayacaklarından endişe ediliyorsa kadın kocasının bir an önce kendisini boşaması isteğiyle mehrinin bir kısmından ya da tamamından vazgeçebilir veya mehrinin miktarını aşmayacak kadar fidye verebilir. Bundan dolayı kadın bir günaha girmeyeceği gibi erkek de eşinin bu isteğini kabul etmek suretiyle mehirden onun kabul etmiş olduğu miktarını kesmesinden veya onun vereceği fidyeyi almasından dolayı günaha girmez. Bunların boşanma davalarıyla ilgilenen hakimler de anılan sebepten dolayı böyle bir boşanma isteğini geçerli sayabilirler. Bu uygulamaya İslam fıkında hulu veya hil'at denmektedir.

Ali Bulaç Meali

Boşanma iki defadır. (Sonra) Ya iyilikle tutmak veya güzellikle bırakmak (gerekir). Onlara (kadınlara) verdiğiniz bir şeyi geri almanız size helal değildir; ancak ikisinin Allah'ın sınırlarını ayakta tutamayacaklarından korkmuş olmaları (durumu başka). Eğer ikisinin Allah'ın sınırlarını ayakta tutamayacaklarından korkarsanız, bu durumda (kadının) fidye vermesinde ikisi için de günah yoktur. İşte bunlar, Allah'ın sınırlarıdır; onlara tecavüz etmeyin. Kim Allah'ın sınırlarına tecavüz ederse, onlar zalimlerin ta kendileridir.

Ali Fikri Yavuz Meali

Ric'i talâk(1) ikidir. Ondan sonra ya kadınları iyilikle tutmak, ya güzellikle salmak vardır. Kadınlarınıza verdiğiniz mihirleri geri almanız size helâl olmaz. Meğer ki, ikisi de aralarındaki (lüzumlu hak ve güzel geçim hususunda) Allah'ın emirlerine riayet edememek korkusunda olsunlar. (Ey hâkimler, bu şekilde) siz de onların, Allah'ın hükümlerini hakkıyla yerine getiremeyeceklerinden korkarsanız, kadının ayrılmak için hakkından vazgeçmesinde, artık ikisine de günah yoktur. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Onları çiğneyip aşmayın. Kim Allah'ın sınırlarını geçerse işte onlar hep zâlimlerdir.

Bahaeddin Sağlam Meali

Boşanmak iki seferdir. (Üçüncüsünde) ya iyilikle tutar veya güzellikle serbest bırakır. Sizin onlara vermiş olduğunuz mehirden bir şey almanız, sizin için helal olmaz. Meğer karı kocanın Allah'ın yasalarına uymayacaklarından korkuları varsa... Eğer onların Allah'ın yasalarına uymayacaklarından korkunuz varsa, kadının kurtuluş fidyasını vermesinde (mehrinden vazgeçmesinde,) onlar için bir günah yoktur. Bunlar Allah'ın yasalarıdır. Sakın onları aşmayın. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

Bayraktar Bayraklı Meali

Boşanma iki defadır/Boşanmada iki celse yapılmış olursa, ondan sonra ya iyilikle tutmak veya güzellikle ayrılmak gerekir. Kadınlara mehir olarak verdiğiniz bir şeyi geri almanız helâl değildir. Meğer ki eşler, Allah'ın sınırlarını yerine getirememekten korkmuş olsunlar. Ancak erkek ve kadının, Allah'ın sınırlarında durmayacaklarından korkarsanız, o zaman kadının ayrılmak için verdiği fidyede hakkından vazgeçmesinde ikisine de bir günah yoktur. İşte bunlar, Allah'ın sınırlarıdır. Sakın bunları aşmayınız. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa işte onlar zâlimlerdir.

Besim Atalay Meali (1965)

Boşamak iki kezdir, sonra da ya iyilikle tutmalı, ya tatlıca savmalı, onlara verileni, geri almak haramdır, Allahın sınırını gözetmemekten ikisi de korkarlarsa iş başkadır, Allahın sınırını gözetememekten korkacak olursanız, kadın bir şey öderse, onlara günah yoktur, işte budur Allahın çizmiş olduğu sınır; onu aşmayasız, Allahın sınırını aşan zalimlerdir

Cemal Külünkoğlu Meali

(Karşılıklı ve geri dönüş imkânlı) boşama iki defa geçerlidir. Bundan sonrası ya iyilikle tutmak ya da güzellikle salıvermektir. Onlara verdiğiniz bir şeyi (mihri) geri almanız size helal olmaz. Erkek ve kadın Allah'ın (evlilik hakkındaki) yükümlülükleri yerine getiremeyeceklerinden korkarlarsa o başka. (Ey karı koca arasında hüküm verecek olanlar!) Siz de bunların Allah'ın verdiği yükümlülükleri yerine getiremeyeceklerinden korkarsanız, o zaman kadının ayrılmak için hakkından vazgeçmesinde artık ikisine de günah yoktur. İşte bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın onları aşmayın. Kim Allah'ın koyduğu sınırları aşarsa, işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

Bkz. 60/10

Nikâhli çiftler arasında evlilik bağının sona ermesi, klasik fıkıh literatüründe “Talâk” olarak ifade edilir. Eşler arası geçimsizlik bazen ileri dereceye ulaşır ve boşanma tek çare olarak görülebilir. Buna rağmen, boşanma en son başvurulması gereken yoldur. Bununla birlikte, bütün anlaşma yolları kapanmış ve evlilik hayatının sürdürülmesi imkânsız hale gelmişse boşanma en makul yol olarak meşru görülmüştür.

Cemil Said (1924)

Talâk iki def'a vukû'a gelebilir. Kadınlarınızı yanınızda alıkoyduğunuz zamân adâletle mu'âmele idiniz yanınızdan gönderir iseniz sahâvetli davranınız kadınlarınıza virdiğinizi geri almağa size müsâ'ade yoktur, eğer kadınlarınızı yanınızda alıkoymakla Allâh'ın çizdiği haddi tecâvüz itmekden korkuyor iseniz kadının bir şey fedâ itmesinden ve erkeğin kabûl itmesinden her iki taraf için hiç bir günâh husûle gelmez. İşte Allâh'ın çizdiği hudûd bunlardır, tecâvüz itmeyiniz zîrâ hudûdu(A)llah'ı tecâvüz idenler zâlimdir.

Diyanet İşleri Meali (Eski)

Boşanma iki defadır. Ya iyilikle tutma ya da iyilik yaparak bırakmadır. İkisi Allah'ın yasalarını koruyamamaktan korkmadıkça kadınlara verdiklerinizden (mehirden) bir şey almanız size helal değildir. Eğer Allah'ın yasalarını ikisi koruyamayacaklar diye korkarsanız, o zaman kadının fidiye vermesinde (mehrinden vazgeçerse) ikisine de günah yoktur. Bunlar Allah'ın yasalarıdır, onları bozmayın. Allah'ın yasalarını bozanlar ancak zalimlerdir.

Diyanet İşleri Meali (Yeni)

(Dönüş yapılabilecek) boşama iki defadır. Sonrası, ya iyilikle geçinmek, ya da güzellikle bırakmaktır. (Evlilikte) tarafların Allah'ın belirlediği ölçüleri koruyamama endişeleri dışında kadınlara verdiklerinizden (boşanma esnasında) bir şeyi geri almanız, sizin için helâl olmaz. Eğer onlar Allah'ın belirlediği ölçüleri gözetmeyecekler diye endişe ederseniz, o zaman kadının (boşanmak için) bedel vermesinde ikisine de günah yoktur. Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın bunları aşmayın. Allah'ın koyduğu sınırları kim aşarsa, onlar zalimlerin ta kendileridir.

Diyanet Vakfı Meali

Boşama iki defadır. Bundan sonrası ya iyilikle tutmak ya da güzellikle salıvermektir. Kadınlara verdiklerinizden (boşanma esnasında) bir şey almanız size helâl olmaz. Ancak erkek ve kadın Allah'ın sınırlarında kalıp evlilik haklarını tam tatbik edememekten korkarlarsa bu durum müstesna. (Ey müminler!) Siz de karı ile kocanın, Allah'ın sınırlarını, hakkıyla muhafaza etmelerinden kuşkuya düşerseniz, kadının (erkeğe) fidiye vermesinde her iki taraf için de sakınca yoktur. Bu söylenenler Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın onları aşmayın. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa işte onlar zalimlerdir.

Edip Yüksel Meali

Boşama iki defadır.* Boşanmış kadınları ya iyilikle barındırmak ya da iyilikle bırakmak gerekir.** Onlara vermiş bulunduğunuz şeyleri geri almanız size helal olmaz; eşler ALLAH'ın sınırını gözetememekten korkarlarsa başka. ALLAH'ın sınırlarını gözetememekten korkarsanız, o zaman kadının isteyerek geri

verdiği şeylerden dolayı günaha girmezler. Bunlar ALLAH'ın sınırlarıdır; onları çiğnemeyin. ALLAH'ın sınırlarını kimler çiğnerse işte zalimler onlardır.

* Boşama, aylarca süren bir olaydır; hadis ve sünnet izleyicilerinin ileri sürdükleri gibi ağızdan çıkan bir kaç söz değildir. "Üç kere seni boşadım" demekle kadın üç kere boşanmış olmaz. Üç boşama olayının gerçekleşmesi için üç evlenme olayının da gerçekleşmesi gerekir. Allah'ın tanıdığı iki boşama olayından sonra tekrar evlenebilme hakkını, uydurma rivayetlerle ortadan kaldıranların bazıları, örneğin Hanefi mezhebi, tehdit altında karısını boşadığını söyleyen veya yazan kişinin karısının boş olacağını ve bir daha evlenemeyeceklerini bile iddia etmişlerdir. Mezhepçiler, üç kelimeyle boşamanın getirdiği aile facialarını "hülle" denen bir gecelik zinayla gidermeye ve hülle yapan adamın kadını bir gece sonra boşamaması halinde kadının zorla boşatılabileceği gibi daha felaketli "çözümler" getirmişlerdir. Ayrıca bak 33:49. ** Boşanmış kadının ev ve nafakasını genel kural olarak erkek yüklenir (2:241).

Elmalılı Hamdi Yazır Meali

Boşamak (talak) iki defadır. Ondan sonrası ya iyilikle tutmak veya güzellikle salmaktır. Onlara verdiklerinizden bir şey almanız da size helâl olmaz. Ancak Allah'ın çizdiği hudutta duramayacaklarından korkmaları başka. Eğer siz de bunların, Allah'ın çizdiği hudutta duramayacaklarından korkarsanız, kadının, ayrılmak için hakkından vazgeçmesinde artık ikisine de günah yoktur. İşte bunlar, Allah'ın çizdiği hudududur. Sakın bunları aşmayın, Her kim Allah'ın hududunu aşarsa, işte onlar zalimlerdir.

Elmalılı Meali (Orişinal)

O talâk iki defadır, ondan sonrası ya eyilikle tutmak ya güzellikle salmaktır, onlara verdiklerinizden bir şey almanız da sizlere halâl olmaz, meğer ki erkekle kadın Allahın çizdiği hudutta duramıyacaklarından korksunlar, eğer siz de bunların hududı ilâhiyeyi dürüst tutamıyacaklarından korkarsanız kadının ayrılmak için hakkından vaz geçmesinde artık ikisine de günah yoktur, bunlar işte Allahın tayin ettiğı hududdur, sakın bunları aşmayın, her kim Allahın hududunu aşarsa işte onlar hep zalimlerdir

Erhan Aktaş Meali

Boşanma iki defadır. Bundan sonra evliliğınızı ya meşru bir şekilde sürdürün ya da iyilikle ayrılın. Kadınlara verdiklerinizden bir şeyi; kadın ve erkek, Allah'ın koyduğu yasaları ihlal etmedikçe geri almanız size helal olmaz. Fakat Allah'ın yasalarını çiğnemelerinden korkarsanız o zaman kadının boşanmak için fide¹ vermesinde her iki taraf için de sakınca yoktur. Bunlar, Allah'ın koyduğu yasalarıdır. Sakın bunları çiğnemeyin. Kim Allah'ın koyduğu yasaları çiğnerse işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

1- Yükümlülüğü yerine getirmek için ödenen bedel.

Hasan Basri Çantay Meali

Boşama iki defadır. (Ondan sonrası) ya iyilikle tutmak, ya güzellikle salmaktır. (Ey zevçler) onlara (kadınlara) verdiğiniz bir şey'i (mehrî geri) almanız size halâl olmaz. Meğer ki erkekle kadın Allahın sınırlarını (evlilik haklarını) ayakda tutamayacaklarından korkmuş (ümidlerini kesmiş) olsunlar. Eğer bu suretle siz de onların (zevç ve zevcenin), Allahın sınırlarını hakkıyla muhaafaza ve ifâ edemeyeceklerinden korkarsanız o halde (kadının serbest boşanması için) fidye vermesinde (hakkından vaz geçmesinde) ikisi üzerinde de vebal yokdur. Bunlar Allahın sınırlarıdır. Onları (çığneyib) geçmeyin. Kim Allahın sınırlarını aşarsa, işte onlar zaalimlerin ta kendileridir.

Hayrat Neşriyat Meali

(Ric'î, dönüşü mümkün) boşama iki def'adır; bundan sonra ya iyilikle tutmak veya güzellikle salıvermek vardır. Fakat onlara (mehir olarak) verdiklerinizden bir şey almanız size helâl olmaz; ancak (her iki taraf da) Allah'ın hudûduna (karı ile koca arasındaki haklara) riâyet edemeyeceklerinden korkarlarsa, müstesnâ! Bu yüzden (siz de bu ikisinin) Allah'ın hudûduna riâyet edemeyeceklerinden korkarsanız, (kadının boşanmak için kocasına) fidye verdiği o şeyde (mehrini veya daha farklı bir bedeli kocasına vermesinde) ikisine de bir günah yoktur. Bunlar Allah'ın hudûdudur; sakın onları aşmayın! Kim de Allah'ın hudûdunu aşarsa, işte zâlimler ancak onlardır.(3)

(3)İbn-i Abbâs (ra) şöyle demiştir: “Abdullah bin Übey’in kızı Cemîle, Resûlullah (asm)’a gelerek, kocasından ayrılmak istediğini, onun dînî ve ahlâkî bir ayıbı olmadığını, fakat yüzü ve dış görünüşü i’tibârıyla bir türlü alışamadığını, dolayısıyla bir mü'mine buğz ederek küfrân-ı ni'mette (nankörlükte) bulunmaktan endişe ettiğini ifâde edince, Resûlullah (asm): ‘Mehir olarak aldığın bahçeyi geri vermeye râzı olacak mısın?’ buyurdular. ‘Evet’ cevâbını alınca, Resûlullah (asm), Cemîle’nin kocası Sâbit bin Kays (ra)’a hitâben: ‘Bahçeyi al ve hanımını bir talâk-ı bâin (tamâmen ayrılmak üzere yapılan boşama) ile boşal!’ buyurdular.” (İbn-i Kesîr, c. 1, 205)

İlyas Yorulmaz Meali

Boşanma iki defa geri alınabilir. Sonra ya meşru (örflere göre) bir şekilde evlilik devam ettirilir veya güzellikle evlilik sona erdirilir. Boşanma kesinleştğinde kadınlara verdiklerinizi geri almanız helal değildir, ancak, Allah’ın koyduğu sınırları karşılıklı yerine getiremeyeceğinizden korkuyorsanız, verdiklerinizi alabilirsiniz. Eğer sizler, karı kocanın Allah’ın sınırlarını koruyamayacağından endişeniz varsa, kadının aldıklarını geri vermesinde ve kocanın da geri almasında günah yoktur. Bunlar Allah’ın koyduğu ölçülerdir, asla sınırları aşmayın, kim Allah’ın sınırlarını aşarsa, işte onlar zulmetmişlerdir.

İsmayıl Hakkı Baltacıoğlu

Boşanma yalnız iki defa olur. Ondan sonra ya iyilikle tutmak ya da güzellikle bırakmak vardır. Onlara verdiğinizin bir parçasını

geri alacak olursanız size helal olmaz. Meğer ki karı ile koca Allah'ın koyduğu sınırları gözetmemekten korkalar. Eğer Allah'ın koyduğu sınırları gözetmemekten korkarsanız, karının ayrılmak için kocasına bir nesne vermesinde ikisi için de suç yoktur. Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Artık onları aşmayın. Herkim Allah'ın sınırlarını aşacak olursa kıyıcılar işte bu gibilerdir.

İsmail Hakkı İzmirli

Talâk iki keredir ^[13]. Bundan sonra ya güzelce ^[14] tutmak, yahut iyilik ile bırakmak ^[15] gerektir. Onlara verdiğiniz mehirden birşey almanız size helâl değildir ^[16] Meğer ki her ikisi hudud-u ilâhiyeyi ^[17] hakkiyle ifa edememekten korkarlar. Şayet onların hududu ilâhiyeyi hakkiyle ifa edemeyeceklerinden korkarsanız ^[18] zevcenin fidyeye vermesinde ^[19] her ikisi için vebal yoktur. İşte Allah'ın hududu. Onu geçmeyiniz. Herkim Allah'ın hududunu geçerse işte onlar zâlim kimselerdir.

[13] Veyahut bir defada olmaz, biri olur da diğeri olmaz.

[14] İyi geçinmek suretiyle.

[15] Üçüncü talâkı da ıka' ederek kadını tamamiyle serbest bırakmak veya ikinci talâktan sonra iddeti bitinceye kadar ricatı terk etmek gibi.

[16] Zevçlere veya hâkimlere hitaptır.

[17] İyi geçinmek hususundaki Allah'ın emirlerini.

[18] Hâkimlere hitaptır.

[19] Talâk bedelinde kendisini kurtarmasında, zevcin de almasında.

Kadri Çelik Meali

(Dönüşü olan) Boşama iki keredir. Ondan sonrası, ya iyilikle tutmak veya güzellikle salmaktır. Allah'ın hudutlarını koruyamamaktan korkmadıkça kadınlara verdiklerinizden bir şey almanız size helal değildir. Eğer ikisinin Allah'ın hudutlarını koruyamayacaklarından korkarsanız, o zaman kadının fidyeye vermesinde (mehirini bağışlayıp boşanmasında) ikisine de günah yoktur. Bunlar Allah'ın hudutlarıdır, onları çiğnemeyin. Allah'ın hudutlarını çiğneyenler, ancak zalimlerdir.

(Bu ayet İslâm'dan önce Arabistan'da yaygın olan çok ciddi ve kötü bir sosyal alışkanlığı düzeltmeyi amaçlar. O zamanlarda bir erkek istediği kadar ve istediği zaman boşama hakkına sahipti. Ne zaman eşi ile ilişkisi kötüye gitse onu boşar ve işine gelirse, tekrar onunla evlenirdi. Buna bir sınırlama getirilmediği için, olay sık sık tekrarlanabilirdi. Bu nedenle kadın, ne onunla tam bir evlilik ilişkisi içinde olur; ne de başkası ile evlenebilecek özgürlüğe sahip olurdu. Kur'an'ın bu ayeti, bu tür zulmü ortadan kaldırmaktadır. Bütün evlilik yaşamı boyunca bir erkek, eşini ancak iki kez boşama hakkına sahiptir. Bundan sonra ne zaman onu üçüncü kez boşarsa, artık ondan tamamen ayrılmış olur. Ayrıca erkek, eşine mehir olarak verilen evlilik hediyelerini, elbise ve takıları geri isteme hakkına sahip değildir. Birisine hediye olarak verilen bir şeyi geri istemek, İslâm'ın ahlâk kurallarına tamamen aykırıdır. Hz. Peygamber (s.a.a) bu ahlâka aykırı hareketi, kustuğunu yalamaya benzetmiştir. Bilhassa bir erkek için, daha önceden isteyerek eşine verdiği şeyleri boşandıktan sonra geri istemek, çok utanç verici bir durumdur. İslâm, erkeğin mehir olarak eşine bir şeyler vermesini mutlak olarak emretmektedir.)

Mahmut Kısa Meali

Kocaya, pişman olduğu takdirde eşine yeniden dönme imkânı veren **boşama, iki defadır**. Erkek, birinci ve ikinci boşamadan sonra hanımına geri dönebilir. **Bundan sonra ya eşini bir daha boşamadan iyilikle tutmalı, ya da onu üçüncü kez boşadığı takdirde güzellikle serbest bırakmalıdır.**

Eşlerinize evlilik bedeli, mehir ya da hediye olarak **verdiklerinizden herhangi bir şeyi**, onları boşama karşılığında **geri almanız size helâl değildir. Ancak**, koca ve karısından **her ikisi de**, evliliğin devam etmesi hâlinde **Allah'ın çizdiği sınırları çiğneyeceklerinden endişe ediyorsa, o zaman başka**. Bu durumda, sırf karısından kaynaklanan sebeplerle onu boşamak zorunda kalan koca, —eğer kocalık görevini ihmal etmemiş ise— verdiği mehrin—hakimin belirleyeceği— bir kısmını geri alabilir. Ey İslâm toplumunun hâkimleri, yöneticileri, aile büyükleri! Eşinden soğuduğu için evliliği sona erdirmek isteyen **kadının ve kocasının**, bu evlilik devam ettiği sürece **Allah'ın çizdiği sınırları çiğneyeceklerinden endişe ederseniz, bu durumda kadının kendisini boşaması karşılığında kocasına bir bedel ödemesinde ikisine de günah yoktur**. Kadın, evlilik bedelini kocasına iade etmek şartıyla, İslâm toplumunda yetkili hâkim aracılığıyla evliliği sona erdirebilir.

İşte bunlar, Allah'ın çizdiği sınırlardır, sakın onları aşmayın. Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa, işte onlar zâlimlerin ta kendileridir.

Evet, kadının bekleme süresi sona erinceye kadar kocası onu boşamaktan vazgeçip evliliği sürdürme hakkına sahiptir. Fakat bekleme süresi dolduktan sonra pişman olup hanımını geri almak isterse, ancak eşinin rızasıyla ve yeniden nikah kıyıp yeni bir evlilik bedeli ödeyerek onunla tekrar evlenebilir. Bu hüküm, birinci ve ikinci boşamalar için geçerlidir. Ancak;

Mahmut Özdemir Meali

Boşama iki keredir: Bilinen / Ma'rufa göre (nikâhta) tutmak veya iyilik-güzellik ile bırakmaktır. Allah'ın hudutlarını koruyamayacaklar diye korkmaları dışında, onlara verdiklerinizden bir şey almanız size helâl olmaz. Allah'ın hudutlarını koruyamayacaklarından korktuysanız, bunu fide / kurtulma bedeli sayıp ayrılmasında ikisine de günah yoktur. Bunlar, Allah'ın hudutlarıdır; bunları aşmayın! Kim Allah'ın hudutlarını aşarsa, işte onlar Zâlimler'dir.

Mehmet Çakır Meali

Boşama iki kez olabilir: kadın, ya bir müddet hoşça bakılıp avara tutulur, ya da güzellikle serbest bırakılır. Erkek, kutsal birlikteliği sürdüremeyecekleri korkusuyla tek taraflı olarak boşarsa, vaktiyle eşine verdiklerinden hiçbir şey alamaz. Eğer taraflar, bu kutsal birlikteliği bitirmeye birlikte karar vermişlerse, kadın *mali haklarından* vazgeçebilir. Bunlar, Allah'ın yasaklarıdır. Bunları

çığneyip geçmeyin. Allah'ın yasaklarını çığneyenler, kendilerine yazık ederler.

Mehmet Çoban Meali

Evliliklerde boşanma bir defa gerçekleştikten sonra, iki defa tekrar nikâh hakkı kalır. Üçüncü defa evlilik için nikâh yaptıktan sonra; ya iyilik ve güzellikle geçinme sağlanır, ya da erkek boşanmış olduğu kadını istediğini yapmak üzere tamamıyla özgür bırakır. Bazen evlilikte taraflar belirlenen ölçüleri koruyamaz. Böyle durumda tarafların haklarını koruyacak yasaları akli erenlerin uygulaması daha doğrudur. Tarafların boşanma sırasında erkeklerin kadınlarına verdiklerini geri istemeleri helal değildir. Ancak kadınların ellerindekini koruyamama endişesi varsa; erkek uygun bir yol ile boşadığı karısının haklarının korunması için tedbirler alır. Eğer Allah'ın belirlediği ölçüleri gözetemezler diye endişe ederseniz kadının bütün haklarını vererek tamamen özgürleştirmenizde, her iki taraf içinde günah yoktur. Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır. Sakın bunları aşmayın! Allah'ın koyduğu sınırları kim aşarsa onlar zalimlerdir.

Mehmet Okuyan Meali

Boşama iki kezdir. (Bundan sonrası) ya iyilikle tutmak ya da güzellikle bırakmaktır. [*] Kadınlara verdiklerinizden (boşanmada) bir şey almanız size helal olmaz. Ancak (eşler) Allah'ın sınırlarında kalıp evlilik haklarını tam uygulayamamaktan korkarlarsa bu durum istisnadır. Siz de onların (eşlerin), Allah'ın sınırlarını koruyamayacaklarından korkarsanız, kadının (erkeğe) fidye vermesinde her iki taraf için de vebal yoktur. Bunlar, Allah'ın sınırlarıdır; onları aşmayın! Kim Allah'ın sınırlarını aşarsa işte onlar, zalimlerin ta kendileridir.

Boşanmada hakem ve şahitlerin gerekliliğiyle ilgili olarak Nisâ 4:35, Ahzâb 33:37 ve Talâk 65:2. ayetlerini de okumak gerekmektedir.

Mehmet Türk Meali

Boşanma(da geri dönüş) iki defadır.¹ (Bundan sonra evlilik) ya meşru ölçüler içerisinde devam eder ya da iyilikle bitirilir. Eşlerinize (mihir olarak) verdiğiniz bir şeyi geri almanız sizin için asla helâl olmaz.² Meğerki her ikisi de Allah'ın sınırlarını gözetemeyeceklerinden korkmuş olsunlar. Yani, her ikisinin Allah'ın sınırlarını gözetemeyeceklerinden korkarsanız (boşanmaları için) kadının, kocasına fidye vermesinde iki taraf için de bir günâh yoktur.³ İşte bütün bu (hükümler,) Allah'ın koyduğu kurallardır sakın onları aşmayın. Kimler Allah'ın koyduğu sınırları aşarsa işte onlar, zalimlerin ta kendileridir.

1 Bu iki talak, "ric'î talaktır" ki eşler birbirlerine iddet süresi içerisinde dönerlerse evlilikleri yeni bir nikâh kıymaksızın devam eder. Üçüncü talak ise "bâin talak" olur ve evlilik sona erer. Ve eşler birbirlerine geri dönemezler.
2 Talak, mihir ve nafaka ile ilgili olarak Bk. Talak: 1-6 ve dipnotları.

3 Hülû' (Mühalâ'a): Kadının fidiye karşılığında kocasını boşanmaya râzı ederek boşanması, demektir. Eğer karı-koca anlaşamaz da konu mahkemeye götürülür ve hâkim onların birlikte olamayacaklarına kanaat getirirse, kadının ödemesi için bir fidiye miktarı belirler. Koca bunu kabul edip, karısını boşamak zorundadır. Bu fidiye, kadının mihriyi aşamaz ve bu durumda koca, eşiyle tekrar birleşme hakkına sahip olamaz. Çünkü bu hak, karısı tarafından satın alınmıştır. Bu durumdaki kadının iddeti, boşanmadaki iddet gibidir. Abdullah b. Übey b. Selûl'ün kızı Cemile, eşi Sabit b. Kays'i sevmemiş. Rasûlullah (s.a.v)'e gelmiş ve: "Ey Allah'ın Rasûlü! Hiç bir şey benimle Sabit'in başlarımızı bir araya getiremeyecek. Vallahi ne dininde ne ahlâkında bir ayıbını görmüyorum. Lâkin İslam'dan sonra küfre düşmeyi çirkin görüyorum, ona da tahammül edemiyorum. Bir gün perdenin bir tarafını kaldırıp baktım, onu karşıdan bir kaç kişi içinde gördüm. Ne göreyim içlerinde en siyahı, en kısası ve en çirkin yüzüstü o" demiş. Sonra bu âyet nâzil olunca Sabit'ten mehir olarak aldığı bahçeyi verip hülû' yoluyla boşanmıştı. (Elmalılı)

Muhammed Esed Meali

Bir boşama iki defa [geri alınabilir], ki bu durumda evlilik ya iyilikle devam eder veya güzel bir şekilde sona erdirilir.²¹⁷ Ve kadınlarınıza verdiklerinizden herhangi bir şeyi geri almanız, her iki [taraf]ın da Allah'ın koyduğu sınırları koruyamamaktan korkmaları hali dışında, sizin için helal değildir: O halde, ikisinin de Allah'ın koyduğu sınırları koruyamayacaklarından korkuyorsanız, kadının serbestliğe kavuşması için [kocasına] bazı şeyler bırakmasında her iki taraf için de bir günah yoktur.²¹⁸ Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır; onları ihlal etmeyiniz: Zira kim Allah'ın koyduğu sınırları ihlal ederse, işte onlar zalimlerdir!

217 Lafzen, "bundan sonra ya iyilikle tutmak yahut güzellikle salmaktır". Başka bir deyişle, boşanmanın üçüncü defa tekrarı, onu kesin ve geri dönülmez bir karar haline getirir.

218 Bütün otoriteler, bu ayetin, kadının kocasından kayıtsız şartsız boşanmasını isteme hakkı ile ilgili olduğunda mutabıktırlar; bu şekilde kadının isteği ile evliliğin sona erdirilmesine hul' adı verilir. Sıhhat derecesi yüksek birçok Hadis'e göre, Sâbit b. Kays'ın karısı Cemile Hz. Peygamber'e gelerek, kocasının kusursuz karakterine ve davranış tarzına rağmen "İslam'ı kabul ettikten sonra yeniden küfre düşmekten ne kadar nefret ediyorsa, kocasından da o kadar nefret ettiği"ni beyan ederek boşanmasını talep etti. Bunun üzerine Hz. Peygamber, Cemile'ye, kocasının evlendikleri zaman kendisine mehir olarak verdiği bahçeyi ona iade etmesini emretti ve evliliğin bittiğini ilan etti. (Bu Hadis'in birçok değişik şekli, İbni 'Abbâs'dan rivayetle Buhârî, Neseî, Tirmizî, İbni Mâce ve Beyhakî'de kaydedilmiştir.) Benzer Hadisler, Hubeyde Binti Sehl adlı kadınla ilgili olarak, İmâm Mâlik'in Muvatta'nda, İmâm Ahmed'in Müsned'inde, Neseî ve Ebû Davûd mecmualarında Hz. Ayşe'den rivayetle nakledilmiştir (aradaki tek fark, son kaynakta kadının ismi Hafsa Binti Sehl olarak anılmıştır). Bu Rivayetlere istinaden İslam Hukuku, kocanın evliliğe ilişkin yükümlülüklerini herhangi bir şekilde ihlal etmemiş olması şartıyla, sadece kadının isteği üzerine evlilik sona erdirilirse, kadının akdi bozan taraf olacağını ve bu nedenle, nikah sırasında kocasından almış olduğu mehri iade etmek zorunda kalacağını hükme bağlamıştır; ve bu durumda, kadının kendi hür iradesiyle vazgeçmiş olduğu mehri kocanın geri almasında "her iki taraf için de hiçbir günah yoktur". Bütün bu rivayetlerin ve hukukî sonuçlarının etraflı bir tartışması, Neylu'l-Evtâr'da (VII, 34-41) görülebilir. İslam Hukuku'nun çeşitli

ekollerinin bu konu ile ilgili görüşlerinin bir özeti için bkz. Bidâyetü'l-Müctehid II, 54-57.

Mustafa Çavdar Meali

Boşanma iki defadır, sonra ya iyilikle tutmak ya da güzelce salıvermek gerekir. Kadınlara verdiklerinizden bir şeyi (Mehri) - kadın ve erkek Allah'ın çizdiği hududu ihlal etmekten korkmadıkça- geri almanız size helal değildir. Fakat onların, Allah'ın çizdiği hududu ihlal etmelerinden korkarsanız, o zaman kadının kocasına fidyeye vererek boşanmak istemesinde ikisine de günah yoktur. Bunlar, Allah'ın yasal sınırlarıdır; onları çiğnemeyin. Kim Allah'ın koyduğu sınırları ihlal ederse, işte onlar zalimlerin ta kendileridir. 2/226...242, 4/35, 65/1-6

Mustafa İslamoğlu Meali

(Dönüşü mümkün olan) boşama iki defadır. Bundan sonrası ya iyilikle geçinmek ya da güzellikle (son defa boşayıp) ayrılmaktır. [434] Bu durumda kadınlarınıza verdiğiniz şeyleri geri almanız, her iki tarafın da Allah'ın koyduğu sınırları koruyamama endişeleri dışında, sizin için helâl değildir. Eğer Allah'ın her iki taraf için koyduğu sınırları koruyamamalarından endişe ederseniz, bu durumda kadının fidyeye verip ayrılmasında her ikisi için de bir vebal yoktur.[435] Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır, sakın ha aşmayın! Kim Allah'ın koyduğu sınırları aşarsa, işte onlar zulmetmiş olurlar.

[434] Bir sonraki 230. âyet buradaki iki boşamanın üçüncüsünü teşkil eder. 229 ve 230. âyetler birlikte okunmalıdır. Ahsen talak (en güzel boşama) adı verilen asıl boşamayı Talak 1. âyet beyan eder. Bu âyetse dönüşü mümkün olan boşamanın sınırını açıklar. Bu izin ikisi veya üçü bir arada değil iki ayrı zamanda kullanılabilir. Zira merranın bir anlamı da "zamandan bir bölüm"dür (cuz'un mine'z-zemân). Bu boşama türü, boşama hakkını geri dönülmez biçimde sonuna kadar tüketen kişiyi ele almaktadır. Verilen iki fırsat da tüketilerek üçüncüsü ve sonuncusu da kullanılmışsa, eşlerin beraberliği deneme süresi bitmiş ve nikâhın saygınlığı tükenmiş demektir. (Şahitliğin boşama sürecindeki yeri için bkz: 65:2). [435] Bu âyet kadının eşini boşama (iftidâ) şartlarını beyan etmektedir (Ayrıca krş: 4:128). Bu konuda Ensar'dan Habibe bt. Sehl'in, kocası Sabit b. Kays'ı boşaması örneği verilebilir.

Ömer Nasuhi Bilmen Meali

Talak iki kerredir. Artık ya iyilik ile tutmaktır veya güzellikle salıvermektir. Ve onlara verdiklerinizden bir şey almanız sizlere helâl olmaz, meğer ki zevc ve zevce hudud-u ilâhîyyeyi ikame edemeyeceklerinden korksunlar. Eğer siz de onların hudud-u ilâhîyyeyi ikâme edemeyeceklerinden korkarsanız o halde zevcenin fidyeye olarak vereceği şeyde onların üzerine bir vebal yoktur. Bunlar Allah'ın hudududur. Bunlara tecavüz etmeyiniz. Ve her kim hudud-u ilâhîyyeye tecavüz ederse işte zalim olan onlardır.

Suat Yıldırım Meali

Boşama hakkı iki defadır. Bundan sonra yapılması gereken ya meşrû tarzda güzelce birlikte yaşama yahut eşini güzellikle salıvermedir. Ey kocalar, boşama sırasında eşinize daha önce vermiş olduğunuz mehirden herhangi bir miktar geri almanız size asla helâl olmaz; Fakat Allah'ın koyduğu hudutlarda durmayacaklarından endişe etmeleri hali bunun dışındadır. Şayet siz de onlar gibi, onların Allah'ın koyduğu hudutlarda duramayacaklarından (evlilik hukukuna riayet edemeyeceklerinden) endişe ederseniz, bu durumda kadının, ayrılmak için meşrû çerçevede hakkından bir şey vermesinde, her ikisi için de bir vebal yoktur. İşte bunlar Allah'ın tayin ettiği sınırlardır ki sakın onları aşmayasınız, Her kim Allah'ın hudutlarını aşarsa işte onlar zalimlerin ta kendileridir.

Kadının mal karşılığı ayrılma talebinde bulunmasına hul' veya muhala'a denir. Cemile, kocası Sabit b. Kays'ı sevmiyordu. Hz. Peygambere gelip: "Vallahi dininde, ahlâkında bir kusurunu görmüyorum. Ancak İslâm'dan sonra küfre dönmek istemiyorum" deyip ayrılma talep etmişti. Bu âyetin inmesi üzerine, kocasından mehir olarak aldığı bahçeyi geri verip hul' olmuştu. {KM, Tekvin 21,14; Tesniye 24,1; Levililer 22,13. Matta 5,32; 1,19; I Korintos. 7,10-11}

Süleyman Ateş Meali

Boşama iki defadır. (Bundan sonra kadını) ya iyilikle tutmak, ya da güzelce salıvermek (lazım)dır. Onlara verdiklerinizden bir şey geri almanız, size helal değildir. Şayet erkek ve kadın, Allah'ın sınırlarında duramayacaklarından korkarlarsa başka. Eğer erkek ve kadının, Allah'ın sınırlarında duramayacaklarından korkarsanız, o zaman kadının (ayrılmak için) verdiği fidye(hakkından vazgeçmesin)de ikisine de bir günah yoktur. İşte bunlar Allah'ın sınırlarıdır, sakın bunları aşmayın. Kim(ler) Allah'ın sınırlarını aşarsa işte onlar zalimlerdir.

Süleyman Tevfik (1927)

Boşamak iki keredir (iki defasında zevcin ric'ate hakkı vardır) bundan sonra (ikinci boşamaktan rücû' idildiği takdîrde) hüsn-ü mu'âmele, ülfet ve mu'âşeretle kadını taht-ı nikâhında tutmak ve yâhud (ric'at itmeyüb 'iddetin hitâmı takdîrinde) eyilik ile (hakkını virerek ve 'aleyhinde isnâdâtta bulunmak gibi küçüklüklere yanaşmayub) yol virmektir. Kadınlara virdiğiniz şeylerden bir şeyi geri almanız size helâl olmaz. Meğer ki zevc ve zevce (hukûk-u zevciyetde) Allâh'ın hudûdını yerine getirmekten korkarlar. Onların (karı ve kocanın) bu hukûkî ikâme iylemediklerinden veyâ idemeyeceklerinden korkduğunuz takdîrde kadının kocasına bir şey fedâ idüb virmesinde ve zevcin bunu kabûlünde her ikisi üzerine günâh yokdur. Bu (ahkâm) Allâh'ın hudûdı olup onlara tecâvüz itmeyiniz. Allâh'ın hudûdını tecâvüz idenler zâlimlerdir.

Süleymaniye Vakfı Meali

O talak[1] iki defa olur. Her birinden sonra kadını ya iyilikle tutmak ya da güzellikle ayırmak gerekir. Allah'ın koyduğu sınırlarda duramayacağınızdan korkmanız hariç,[2] onlara verdiklerinizden bir şey almanız size helâl olmaz.[3] (Ey müminler!)Eşlerin, Allah'ın koyduğu sınırlarda duramayacaklarından siz de korkarsanız, kadının fidyeye verip kendini kurtarması her ikisi için de günah olmaz.[4] Bunlar Allah'ın koyduğu sınırlardır; onları aşmayın. Allah'ın koyduğu sınırları aşanlar, yanlış yapan kimselerdir.

[*] Talak Suresi'nde anlatılan şekildeki boşama iki kere olur. [*] Arap edebiyatındaki iltifat sanatı bizde olmadığından meâlde bu sanat yok sayılmıştır. (Bkz. Bakara 2/49'un dipnotu) [*] Kadın ayrılmak isterse, biri kadının ailesinden diğeri de erkeğin ailesinden olmak üzere iki hakem görevlendirilir (Nisa 4/35). Hakemler kadının gerçekten birlikte yaşamak istemediği kanaatine varırlarsa, kadına yetki verirler. Hakemlerin kararına göre kadın eşinden aldığı mehir ve hediyelerin ya tamamını ya da bir kısmını vererek ayrılır.

Şaban Piriş Meali

Boşanma iki defadır, sonra ya iyilikle tutmak ya da güzelce salıvermek gerekir. Kadınlara verdiklerinizden bir şeyi -kadın ve erkek Allah'ın çizdiği hududu ihlal etmekten korkmadıkça- geri almanız size helal değildir. Fakat onların, Allah'ın çizdiği hududu ihlal etmelerinden korkarsanız, o zaman kadının kocasına fidyeye vermesinde ikisine de günah yoktur. Bunlar, Allah'ın yasalarıdır. Onları bozmayın. Allah'ın yasalarını bozanlar ancak zalimlerdir.

Ümit Şimşek Meali

Boşama iki defa olur; ondan sonrası ya iyilikle geçinmek, ya da güzellikle bırakmaktır. Kadınlara vermiş olduğunuz şeyden hiçbirini geri almak size helâl olmaz. Ancak iki taraf da Allah'ın belirlediği sınırlara riayet etmemekten endişe ederse, bu müstesnadır. Eğer siz de, Allah'ın belirlediği sınırlara riayet edemeyeceklerinden korkarsanız, kadının, boşanmak için kendi hakkından birşeyler vermesi iki taraf için de günah olmaz. İşte bunlar Allah'ın sınırlarıdır; sakın onları aşmayın. Kim Allah'ın çizdiği sınırları aşarsa, işte onlar zalimlerin tâ kendisidir.

Yaşar Nuri Öztürk Meali

Boşama iki kezdir. Bunun ardından ya iyilikle tutmak ya da güzelce serbest bırakmak gerekir. Onlara verdiğinizden bir şeyi geri almanız size helal olmaz. Erkek ve kadının Allah'ın sınırlarını korumada endişe etmeleri hali başka. Erkek ve kadının Allah'ın sınırlarında duramayacaklarından kaygılanırsanız, o zaman kadının verdiği fidyeye ikisine de bir günah yoktur. İşte bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Bunları aşmayın. Allah'ın sınırlarını aşanlar, işte onlar, zalimlerin ta kendileridir.

Eski Anadolu Türkçesi

talaq vermek iki gezdür. pes dutmaqdur, şer'i'atde bulunur nesene-y-ile; yâ şalı- vermekdür, eylük eylemeg-ile. dañı helâl degül size kim, alasız andan kim virdüñüz anlara, nesene ya'nı kâbin; illâ kim, bileler kim dururmayaalar Tañrı hadlarını. pes eger bilesiz kim dururmayaalar Tañrı hadlarını; yazuq yoqdur ol iki üzere, anuñ içinde kim gendüzin şatun aldı anuñ-ile. şol ya'nı emr ve nehy, Tañrı hadlarıdur; geçmeñ ol hadlardan. dañı her kim orandan geçe, Tañrı hadlarından, şunlardur zâlimler.

Satır Altı Meal (1534)

Talaq iki kezdir. Pes dutmak gerek yahşılık bile, yâ şalıvmek gerek ihsānbile. Dañı helâl degül size almak anlara virgen nesneden hiç nesne. Lîkinçorqsalar ki durgurmayaalar Tañrı Ta'ālā hudūdını. Pes eger bilseñüz kidurgurabilmeyeler Tañrı Ta'ālā hudūdını, yazuq yoqdur anlar üstine fidāvmekde, 'avrat erine özini halāş eylemeg-içün. Oldur Tañrı Ta'ālānuñhudūdı, ya'nı buyruğı. Pes geçmeñüz Tañrınıñ buyruğından. Dañıkim geçse Tañrı Ta'ālā buyruğından, pes anlardur zâlimler.

Bunyadov-Memmedeliyev

(Ric'i) talaq vermə (boşama) iki dəfə mümkündür, ondan sonra yaxşı dolanmaq (qadını yaxşı saxlamaq), ya da xoşluqla ayrılmaq (buraxmaq) gərəkdir. (Ey kişilər!) Onlara (qadınlarınıza) verdiyinizdən (kəbin haqqından, mehdən) bir şey tələb etməyiniz sizə halal olmaz. Bu yalnız kişi ilə qadının Allahın (ər-arvadlıq) haqqındakı hökmlərini yerinə yetirə bilməyəcəklərindən qorxduqları zaman mümkündür. (Ey şəriət hakimləri!) Əgər onların (ər-arvadın) Allahın hökmlərini yerinə yetirməyəcəklərindən siz də qorxsanız, arvadın (kəbin haqqından) ərinə bir şey verməsində heç biri üçün günah yoxdur. Bunlar Allahın hədləridir (hökmləridir). Onlardan kənara çıxmayın. Allahın hədlərindən kənara çıxanlar, əlbəttə, zalımlardır.

M. Pickthall (English)

Divorce must be pronounced twice and then (a woman) must be retained in honour or released in kindness. And it is not lawful for you that ye take from women aught of that which ye have given them; except (in the case) when both fear that they may not be able to keep within the limits (imposed by) Allah. And if ye fear that they may not be able to keep the limits of Allah, in that case it is no sin for either of them if the woman ransom herself. These are the limits (imposed by) Allah. Transgress them not. For whoso transgresseth Allah's limits: such are wrongdoers.

Yusuf Ali (English)

A divorce is only(256) permissible twice: after that, the parties should either hold Together on equitable terms, or separate with kindness.(257) It is not lawful for you, (Men), to take back any of your gifts (from your wives), except when both parties fear that they would be unable to keep the limits ordained by Allah.(258) If

ye (judges) do indeed fear that they would be unable to keep the limits ordained by Allah, there is no blame on either of them if she give something for her freedom. These are the limits ordained by Allah. so do not transgress them if any do transgress the limits ordained by Allah, such persons wrong (Themselves as well as others).(259)

256 Where divorce for mutual incompatibility is allowed, there is danger that the parties might act hastily, then repent, and again wish to separate. To prevent such capricious action repeatedly, a limit is prescribed. Two divorces (with a reconciliation between) are allowed. After that the parties must definitely make up their minds, either to dissolve the union permanently, or to live honourable lives together in mutual love and forbearance-to "hold together on equitable terms," neither party worrying the other nor grumbling nor evading the duties and responsibilities of marriage f &

257 If a separation is inevitable, the parties should not throw mud at each other, but recognise what is right and honourable on a consideration of all the circumstances. In any case a man is not allowed to ask back for any gifts or property he may have given to the wife. This is for the protection of the economically weaker sex. Lest that protective provision itself work against the woman's freedom, an exception is made in the next clause.

258 All other prohibitions and limits prescribed here are in the interests of good and honourable lives for both sides, and in the interests of a clean and honourable social life, without public or private scandals. If there is any fear that in safeguarding her economic rights, her very freedom of person may suffer, the husband refusing the dissolution of marriage, and perhaps treating her with cruelty, then, in such exceptional cases, it is permissible to give some material consideration to the husband, but the need and equity of this should be submitted to the judgement of impartial judges, i.e., properly constituted courts. A divorce of this kind is called khul'.

259 Wrong (themselves as well as others): Zalimun: for the root meaning of zulm see n. 51 to 2:35.